

پژوهشهای حقوقی

فصلنامه علمی - ترویجی

شماره ۳۴

هزار و سیصد و نود و هفت - تابستان

- ۷ • مشروعیت سنجی مداخله دولت خارجی در مخاصمه غیربین المللی: تأملی در بحران یمن
دکتر آرامش شهبازی - پویا برلیان
- ۳۷ • تحلیل ابعاد حقوقی فناوری زیستی تراریخت از منظر امنیت غذایی
دکتر نجمه رزمخواه - دکتر بهاره حیدری
- ۵۵ • قابلیت انتساب ادله الکترونیک
دکتر ایرج بهزادی
- ۷۱ • جنگ اطلاعات از منظر اصل تفکیک رزمندگان و غیرنظامیان در مخاصمات مسلحانه
کیوان اقبالی
- ۱۱۱ • سوءاستفاده از مصونیت‌ها و مزایای سازمان‌های بین المللی؛ به دنبال راهکاری برای مقابله با آن
سید علی حسینی آزاد - مسعود احسن نژاد
- ۱۴۱ • تبیین ابزارهای احراز شرط گام ابتکاری در اختراعات (فن یا صنعت قبلی، شخص با مهارت معمولی در دانش)
حامد نجفی - مهسا مدنی
- ۱۶۱ • رهیافت‌های مختلف حقوق و روابط بین الملل نسبت به مفهوم منافع ملی
حیدر پیری - پریسا دهقانی
- ۱۸۵ • صلاحیت سرزمینی دادگاه‌های ایران نسبت به جرایم ارتكابی در فضای سایبر
نجمه غفاری الهی کاشانی
- ۲۱۹ • نخستین رأی دیوان کیفری بین المللی: حقوق قابل اجرا در مخاصمات مسلحانه میان یک دولت خارجی با گروه‌های غیردولتی
سمانه شعبانی
- ۲۴۱ • نقدی بر نهاد مشاوره در لایحه آیین دادرسی تجاری
دکتر کورش کاویانی - پرویز رحمتی - رضا خودکار
- ۲۶۱ • مقررات شورای اتحادیه اروپا، به شماره ۲۰۱۰/۱۲۵۹ مورخ ۲۰ مورخ ۲۰ دسامبر ۲۰۱۰ راجع به ارتقای همکاری در زمینه قانون حاکم بر طلاق و تفریق قانونی (موسوم به مقررات رم ۳)
تحقیق و ترجمه: دکتر مهدی امینی - دکتر حسین کاویار

مقررات شورای اتحادیه اروپا، به شماره ۱۲۵۹/۲۰۱۰

مورخ ۲۰ دسامبر ۲۰۱۰

راجع به ارتقای همکاری در زمینه

قانون حاکم بر طلاق و تفریق قانونی

(موسوم به مقررات رم ۳)*

ترجمه و تحقیق:

دکتر مهدی امینی** - دکتر حسین کاویار***

چکیده:

در ادامه تلاش‌های اتحادیه اروپا در خصوص یکنواخت‌سازی قواعد حل تعارض در سطح اتحادیه و پس از اجرایی شدن مقررات رُم یک (در خصوص قراردادهای) و رم دو (در خصوص الزامات خارج از قرارداد)، شورای اتحادیه اروپا در دسامبر ۲۰۱۰، مقرراتی را در خصوص قانون قابل اعمال بر طلاق تصویب کرد که به مقررات رم سه مشهور است. مقررات مذکور، حاکمیت اراده طرفین در انتخاب قانون حاکم بر طلاق را به صورت محدود پذیرفته است. بر اساس ماده ۵ این مقررات، طرفین می‌توانند از بین قانون کشور محل سکونت عادی زوجین، کشور محل سکونت عادی سابق زوجین، کشور متبوع هریک از طرفین یا قانون مقر دادگاه، قانون حاکم بر طلاق را تعیین کنند. توافق در خصوص تعیین قانون حاکم باید به صورت مکتوب باشد و حداکثر تا زمان تعیین دادگاه صالح و شروع به رسیدگی منعقد شود. در فرض عدم تعیین قانون حاکم توسط زوجین، به ترتیب، قانون کشور محل سکونت عادی

مجله پژوهشهای حقوقی (فصلنامه علمی - ترویجی)، شماره ۳۴، تابستان ۱۳۹۷
صفحه ۲۶۱-۲۸۲. تاریخ وصول: ۱۳۹۴/۰۹/۲۳. تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۱۰/۲۸

* European Union Divorce Law Pact or Rome III Regulation, formally Council Regulation (EU) No. 1259/2010 of 20 December 2010 Implementing Enhanced Cooperation in the Area of the Law Applicable to Divorce and Legal Separation. (see, L343, Official Journal of the European Union 20 December 2010, 10-16)

متن انگلیسی این سند در تارنمای زیر قابل مشاهده است:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32010R1259>

Email: mehdi.amini@sku.ac.ir

** عضو هیئت علمی گروه حقوق دانشگاه شهرکرد

Email: h-kaviar@araku.ac.ir

*** عضو هیئت علمی گروه حقوق دانشگاه اراک، مترجم مسؤول

زوجین در زمان شروع رسیدگی دادگاه، قانون کشور محل سکونت عادی سابق زوجین، کشور متبوع زوجین (در فرض تابعیت مشترک) و نهایتاً قانون مقر دادگاه، قانون حاکم بر طلاق خواهد بود. در صورتی که قانون قابل اعمال بر اساس این مقررات، مقرره‌ای در خصوص طلاق نداشته باشد یا بر مبنای جنسیت یکی از زوجین را از دسترسی به طلاق محروم نماید، قانون مقر دادگاه جایگزین قانون مورد اشاره خواهد بود، این مقرره می‌تواند بر دعوی طلاق اتباع کشورهای دیگر که در آنها طلاق اصولاً اختصاص به زوج دارد - از جمله ایران - تأثیرگذار باشد. منع احاله، از دیگر مواردی است که در مقررات مذکور مورد تأکید قرار گرفته است؛ بنابراین مقررات ماهوی قانون کشوری که بر اساس این مقررات تعیین شده، ملاک خواهد بود و نه قواعد حل تعارض.

کلیدواژه‌ها:

مقررات رم سه، اتحادیه اروپا، طلاق، قانون قابل اعمال، قانون منتخب، احاله، نظم عمومی.

مقدمه مترجمان

زمانی که «توافقنامه ۱۹۵۷ رم در رابطه با تأسیس جامعه اقتصادی اروپا»^۱ منعقد شد، کشورهای متعاقد، سه هدف را دنبال می‌کردند. اولین هدف تأسیس جامعه اقتصادی اروپا بود که در سال ۱۹۶۰ واقع شد. کشورهای اروپایی همچنین در نظر داشتند تا با ایجاد کنوانسیون، قوانین ویژه مرتبط با صلاحیت‌های قضایی و اجرای احکام را در یک سند واحد جمع نمایند. امری که با تحریر و امضای کنوانسیون ۱۹۶۸ بروکسل راجع به صلاحیت قضایی و اجرای احکام در موضوعات مدنی و تجاری توانستند بر آن جامعه عمل ببوشانند.

سومین هدفی که متعاهدین معاهده ۱۹۵۷ رم، در نظر داشتند، یکسان‌سازی قواعد راجع به تعهدات ناشی از قراردادها بود که نهایتاً با تصویب کنوانسیون ۱۹۸۰ رم راجع به قانون حاکم بر تعهدات ناشی از قرارداد و لازم‌الاجرا شدن آن در آوریل ۱۹۹۱، توانستند تا حدود

1. Treaty Establishing the European Economic Community (TEEC).

اتحادیه اروپا یک اتحادیه اقتصادی - سیاسی است که از ۲۸ کشور اروپایی تشکیل شده است. منشأ اتحادیه اروپا به جامعه اقتصادی اروپا که در سال ۱۹۵۷ با توافقنامه رم بین شش کشور اروپایی شکل گرفت و صرفاً یک اتحادیه اقتصادی بود باز می‌گردد. از آن تاریخ با اضافه شدن اعضای جدید، اتحادیه اروپا بزرگ‌تر شد. در سال ۱۹۹۳، توافق ماستریخت چارچوب قانونی کنونی اتحادیه را پایه‌گذاری کرد.

زیادی بدان دست یابند. لازم به ذکر است این کنوانسیون در سال ۲۰۰۸ با اعمال تغییراتی به صورت Regulation در اتحادیه اروپا درآمده و برای تمامی کشورهای عضو این اتحادیه، لازم‌الاجرا می‌باشد. این مقررات موسوم است به «مقررات رم یک».^۲ در سال ۲۰۰۷، اتحادیه اروپا مقرراتی در مورد قانون قابل اعمال بر تعهدات غیرقراردادی را تصویب کرد که موسوم است به «مقررات رم دو».^۳ این مقررات، به طور خاص، در مورد تعهدات غیرقراردادی در امور مدنی و تجاری مشتمل بر مسائل تعارض قوانین اعمال خواهد شد. تمام قواعد تعیین شده در مقررات رم دو باید توسط کشورهای عضو اعمال شود، بدون ملاحظه اینکه آیا با قوانین کشورشان ارتباط دارد یا خیر.

مقرره رم دو در زمینه قانون قابل اعمال بر تعهدات غیرقراردادی، در واقع ادامه و امتداد مقرره رم یک درباره قانون قابل اعمال بر تعهدات قراردادی است که با هدف یکنواخت کردن قواعد حقوق بین‌الملل خصوصی در اتحادیه اروپا تدوین گردیده است.

اتحادیه اروپا در حال حرکت به سمت یک سلسله مقررات واحد در حوزه حقوق بین‌الملل خصوصی، به ویژه تعارض قوانین، است.

«میثاق قانونی طلاق اتحادیه اروپا» یا «مقررات رم سه» یا «مقررات شورای اتحادیه اروپا، به شماره ۱۲۵۹/۲۰۱۰ مورخ ۲۰ دسامبر ۲۰۱۰ راجع به ارتقای همکاری در زمینه قانون حاکم بر طلاق و تفریق قانونی» مقرره‌ای است در مورد قانون حاکم بر طلاق که در ۱۶ کشور اروپایی معتبر است. این مقررات بیانگر این موضوع است که چه قانونی باید بر طلاق‌های برون‌مرزی و بین‌المللی حاکم باشد. در حالی که تعیین دادگاه صالح قبلاً به موجب «مقررات بروکسل دو»^۴ تقنین شده بود. مقررات اخیر برای همه کشورهای عضو اتحادیه اروپا، بجز دانمارک، معتبر و لازم‌الاجراست.

کمیسیون اروپا، مقررات بروکسل دو را در مارس ۲۰۰۱ جهت حل تعارضات قوانین مرتبط با طلاق، بین اعضای اتحادیه اروپا منتشر کرد. مقررات بروکسل دو در سال ۲۰۰۵ اصلاح شد. به موجب این اصلاحات، مقرر شد که چه دادگاهی نسبت به چه موضوعی صلاحیت رسیدگی دارد. در کشورهای عضو اتحادیه اروپا قوانین متعدد و متنوعی در مورد طلاق وجود

2. Regulation (EC) No 593/2008 of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 on the Law Applicable to Contractual Obligations (Rome I).

3. Regulation (EC) No 864/2007 of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 on the Law Applicable to Non-Contractual Obligations (Rome II).

4. Council Regulation (EC) No 2201/2003 of 27 November 2003 Concerning Jurisdiction and the Recognition and Enforcement of Judgments in Matrimonial Matters and the Matters of Parental Responsibility, Repealing Regulation (EC) No 1347/2000.

دارد. مقررات بروکسل دو هیچ ترتیبی در مورد اینکه کدام قانون بر دعوی طلاق حاکم است، مهیا نکرد. «قوانین ماهوی پیرامون طلاق به گستردگی اتحادیه اروپا بین کشورهای عضو متعدد است. به موجب قانون مال، طلاق ممنوع است و به موجب قانون سوئد، برای طلاق نیاز به هیچ دلیلی نیست».^۵ به علاوه، مفاهیم حقوقی در این کشورها در رابطه با موضوعات طلاق و رژیم مالی ازدواج متفاوت است.^۶

با افزایش «طلاق‌های برون مرزی»^۷ در اروپا،^۸ مقررات مشترک برای حل مسئله مطرح شدند. مسئله این بود که در کدام دادگاه و به موجب چه قانونی در اروپا زوجین چندملیتی (زوجین با تابعیت‌های مختلف) می‌توانند از یکدیگر طلاق بگیرند؟

در جولای ۲۰۰۸، نه کشور پیشنهادی را برای ارتقای همکاری‌ها در این حوزه مطرح کردند. این نه کشور عبارت بودند از: اتریش، فرانسه، یونان، مجارستان، ایتالیا، لوکزامبورگ، رومانی، اسلونی و اسپانیا. کشورهای بلژیک، آلمان، لتونی و پرتغال متعاقباً در ۲۸ می ۲۰۱۰ به این کشورها پیوستند. در ۲۴ مارس ۲۰۱۰، بلغارستان به جمع این کشورها پیوست. البته یونان از جمع کشورهای مزبور انصراف داد.

در نشست وزرای دادگستری در تاریخ ۲۵ جولای ۲۰۰۸، نه کشور مزبور تصمیم گرفتند تا اقداماتی را برای ارتقای همکاری‌ها در حوزه تعارض قوانین حاکم بر طلاق انجام دهند. آنها در ۲۸ جولای همان سال، این تقاضا را رسماً از کمیسیون اروپا کردند.

اعضای پارلمان اروپا در ژوئن ۲۰۱۰ با ۱۴ کشور خواستار تصویب پیشنهاد مزبور شدند. این ۱۴ کشور عبارت بودند از: اتریش، بلژیک، بلغارستان، فرانسه، آلمان، مجارستان، ایتالیا، لتونی، لوکزامبورگ، مال، پرتغال، رومانی، اسلونی و اسپانیا. متعاقباً بعد از تصویب، این

5. Aude Fiorini. "Rome III—Choice of Law in Divorce: Is the Europeanization of Family Law Going Too Far?" *International Journal of Law Policy and the Family* 22 (2008): 175-205.

6. Laurie Goering. "International Divorce a Murky Pit." *The Chicago Tribune*. accessed June 10, 2018, http://articles.chicagotribune.com/2008-11-14/news/0811130140_1_divorce-couples-laws.

7. International Divorces.

«طلاق بین‌المللی» طلاق است بین اتباع کشورهای عضو با: (الف) شهروند تبعه کشور دیگر در اتحادیه اروپا؛ (ب) شهروند غیراروپایی؛ (ج) شهروند با تابعیت مضاف؛ (د) شهروند غیرملی اروپایی یا غیراروپایی با تابعیت ناشناس.

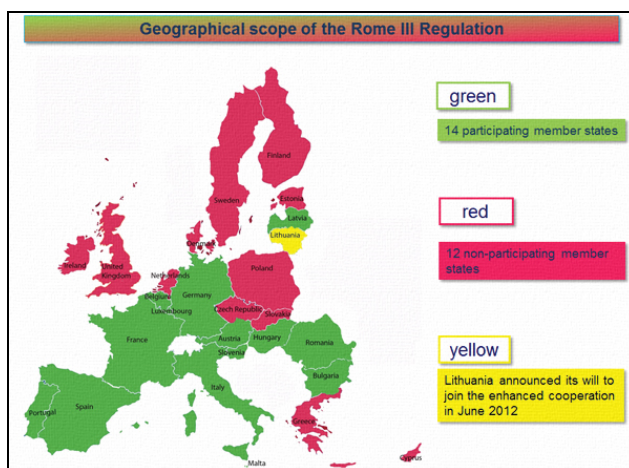
See, House of Lords - European Union Committee, Rome III – Choice of Law in Divorce, 52nd Report of Session 2005-2006 (HL Paper 272) December 2006, 8-9.

۸. در سال ۲۰۰۸ در مقاله‌ای، آماری ارائه شد مبنی بر اینکه از مجموع ۸۴۵۰۰۰ طلاق که در اروپا واقع می‌شود حدود ۱۷۰۰۰۰ طلاق، بین زوجین با تابعیت‌های مختلف است.

See, Renata Goldirova, "Two-speed Europe May Emerge over Divorce Rules", *Euobserver*, July 25, 2008, <https://euobserver.com/justice/26546>.

کشورها توسط شورای اروپا مجاز شدند تا در ارتقای همکاری‌ها در حوزه حل تعارض قوانین مرتبط با طلاق، تلاش کنند. مقررات شورای اتحادیه اروپا به شماره ۱۲۵۹/۲۰۱۰ مورخ ۲۰ دسامبر ۲۰۱۰، موسوم به مقررات رم سه، در ۱۴ کشور مشارکت‌کننده از ۲۱ ژوئن ۲۰۱۲ لازم‌الاجرا شد.

شکل زیر محدوده جغرافیایی مقررات رم سه را نشان می‌دهد. رنگ سبز بیانگر کشورهای مشارکت‌کننده و رنگ قرمز بیانگر کشورهای غیر شرکت‌کننده است:

سایر کشورهای اتحادیه اروپا نیز می‌توانستند به مقررات رم سه بپیوندند. لیتوانی اولین کشوری بود که تقاضای الحاق به مقررات رم سه را در ژوئن ۲۰۱۲ تسلیم کرد و در ۲۱ نوامبر ۲۰۱۲ کمیسیون اروپا، با تقاضایش موافقت کرد. یونان در اکتبر ۲۰۱۳ تقاضا کرد که برای مشارکت در این مقررات سهیم شود، در ۲۷ ژانویه ۲۰۱۴ کمیسیون اروپا با تقاضای الحاقش به مقررات رم سه موافقت کرد و در حال حاضر شانزدهمین کشور ملحق شده به سند مزبور است.

باید توجه داشت که اهمیت این مقررات به قلمرو اتحادیه اروپا و کشورهای متعاقد محدود نمی‌شود، بلکه تمرکز مقررات مذکور بر «سکونت عادی» به عنوان یک عامل ارتباط مهم در تعیین قانون حاکم بر طلاق سبب می‌شود اعمال آن بر حقوق اتباع سایر کشورها - و از جمله ایران - که در کشورهای متعاقد ساکن هستند یا بر هر مبنایی، دادگاه‌های کشورهای متعاقد صالح به رسیدگی به دعوی طلاق آنها هستند، اثرگذار باشد؛ بنابراین بررسی این مقررات و اشراف بر آن می‌تواند در قابلیت پیش‌بینی دعوی طلاق ایرانیان مقیم کشورهای

متعهد نقشی بنیادین داشته باشد.

از سوی دیگر، مطابق ماده ۴ مقررات مذکور، قانون قابل اعمالی که به استناد این مقررات تعیین می‌شود، ممکن است قانون یک کشور غیرمتعهد و غیراروپایی باشد. همچنین، بر اساس ماده ۱۰ آن، هرگونه تبعیض بین زوجین در دسترسی به طلاق، بر مبنای جنسیت آنان، استثنای نظم عمومی محسوب و سبب می‌شود که قانون مقرر دادگاه جایگزین قانون قابل اعمال شود؛ بنابراین در فرضی که قانون قابل اعمال، قانونی باشد که مطابق آن زوجین دسترسی برابر به طلاق ندارند - نظیر قانون ایران و دیگر کشورهای اسلامی - قانون مذکور اعمال نخواهد شد. این مسئله می‌تواند آثار حقوقی بسیاری را در خصوص طلاق ایرانیان و بسیاری دیگر از مسلمانان ساکن اروپا ایجاد نماید و شناسایی و اجرای آرای اروپایی را در این کشورها با چالش‌های جدی مواجه سازد.

در ادامه ترجمه مقررات رم سه ارائه می‌گردد.

شورای اتحادیه اروپا،

با در نظر گرفتن معاهده عملکرد اتحادیه اروپا، به ویژه بند ۳ ماده ۸۱ آن،^۹

با در نظر گرفتن مصوبه شورا به شماره 2010/405/EU مورخ ۱۲ جولای ۲۰۱۰ که

ارتقای همکاری در زمینه قانون حاکم بر طلاق و تفریق قانونی را مجاز می‌دانست،^{۱۰}

با در نظر گرفتن پیشنهاد کمیسیون اروپایی،

بعد از ارسال پیش‌نویس قانون به پارلمان‌های ملی،

با در نظر گرفتن نظر پارلمان اروپا،

با توجه به نظر کمیسیون اقتصادی و اجتماعی اتحادیه اروپا،

9. Article 81 (3) of Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union:

3. Notwithstanding paragraph 2, measures concerning family law with cross-border implications shall be established by the Council, acting in accordance with a special legislative procedure. The Council shall act unanimously after consulting the European Parliament.

The Council, on a proposal from the Commission, may adopt a decision determining those aspects of family law with cross-border implications which may be the subject of acts adopted by the ordinary legislative procedure. The Council shall act unanimously after consulting the European Parliament.

The proposal referred to in the second subparagraph shall be notified to the national Parliaments. If a national Parliament makes known its opposition within six months of the date of such notification, the decision shall not be adopted. In the absence of opposition, the Council may adopt the decision.

10. Official Journal of the European Union, L 189, July 22, 2010, 12.

اقدام مطابق با یک رویه قانونی ویژه،
از آنجایی که:

۱. اتحادیه اروپا هدف خود را حفظ و توسعه قلمرو آزادی، امنیت و عدالت که در آن حرکت آزاد افراد تضمین شده است، تعیین کرده است. برای استقرار تدریجی چنین قلمرویی، اتحادیه اروپا باید مبادرت به اتخاذ اقدامات قضایی مربوط به همکاری در امور مدنی با مفاهیم برون مرزی، به ویژه هنگامی که برای عملکرد صحیح بازار داخلی ضرورت دارد، کند.

۲. بنابر ماده ۸۱ معاهده عملکرد اتحادیه اروپا^{۱۱}، این موارد قضایی شامل اقداماتی در جهت تضمین همسانی و سازگاری قواعد حاکم در کشورهای متعاقد پیرامون تعارض قوانین می‌شود.

۳. در ۱۴ مارس ۲۰۰۵، کمیسیون، یک گزارش سبز^{۱۲} راجع به قانون حاکم و صلاحیت قضایی در موضوعات مربوط به طلاق، تصویب کرد. این گزارش سبز، مشورت عمومی در

11. Article 81:

1. The Union shall develop judicial cooperation in civil matters having cross-border implications, based on the principle of mutual recognition of judgments and of decisions in extrajudicial cases. Such cooperation may include the adoption of measures for the approximation of the laws and regulations of the Member States.

2. For the purposes of paragraph 1, the European Parliament and the Council, acting in accordance with the ordinary legislative procedure, shall adopt measures, particularly when necessary for the proper functioning of the internal market, aimed at ensuring:

(a) The mutual recognition and enforcement between Member States of judgments and of decisions in extrajudicial cases;

(b) The cross-border service of judicial and extrajudicial documents;

(c) The compatibility of the rules applicable in the Member States concerning conflict of laws and of jurisdiction;

(d) Cooperation in the taking of evidence;

(e) Effective access to justice;

(f) The elimination of obstacles to the proper functioning of civil proceedings, if necessary by promoting the compatibility of the rules on civil procedure applicable in the Member States;

(g) The development of alternative methods of dispute settlement;

(h) Support for the training of the judiciary and judicial staff.

3. Notwithstanding paragraph 2, measures concerning family law with cross-border implications shall be established by the Council, acting in accordance with a special legislative procedure. The Council shall act unanimously after consulting the European Parliament.

The Council, on a proposal from the Commission, may adopt a decision determining those aspects of family law with cross-border implications which may be the subject of acts adopted by the ordinary legislative procedure. The Council shall act unanimously after consulting the European Parliament.

The proposal referred to in the second subparagraph shall be notified to the national Parliaments. If a national Parliament makes known its opposition within six months of the date of such notification, the decision shall not be adopted. In the absence of opposition, the Council may adopt the decision.

۱۲. گزارش سبز (Green Paper) یک گزارش آزمایشی دولتی و یک سند مشورتی در رابطه با سیاست‌های کلی

برای بحث و مذاکره است. بدون اینکه این گزارش هیچ تعهد و الزامی ایجاد کند. (مترجمان)

سطح وسیع راجع به راه‌حل‌های ممکن برای مشکلاتی که ممکن است در وضعیت حاضر پیش آید، ارائه کرد.

۴. در ۱۷ جولای ۲۰۰۶، کمیسیون مقرراتی را برای اصلاح «مقررات شورای اتحادیه اروپا به شماره ۱۳۲۰۰۳/۲۲۰۱ پیرامون صلاحیت قضایی» و معرفی قواعدی پیرامون قانون حاکم بر موضوعات مربوط به ازدواج، پیشنهاد داد.

۵. پیرو نشست لوکزامبورگ در ۵-۶ ژوئن ۲۰۰۸، شورای اروپا چنین نتیجه‌گیری کرد که یک عدم اتفاق رأی راجع به این پیشنهاد وجود دارد. همچنین مشکلات برطرف‌نشده وجود دارد که این اتفاق نظر را در آینده نزدیک غیرممکن می‌سازد. تصدیق شد که اهداف پیشنهاد مزبور، با اعمال مقررات مربوط به معاهدات، در یک بازه زمانی متعارف، دست‌نیافتنی است.

۶. متعاقباً کشورهای بلژیک، بلغارستان، آلمان، یونان، اسپانیا، فرانسه، ایتالیا، لتونی، لوکزامبورگ، مجارستان، مالت، اتریش، پرتغال، رومانی و اسلونی درخواستی به کمیسیون تسلیم کردند مبنی بر اینکه برآند تا اقداماتی را برای ارتقای همکاری مابین خودشان در حوزه قانون حاکم بر موضوعات مربوط به ازدواج انجام دهند. در ۳ مارس ۲۰۱۰، یونان درخواستش را مسترد داشت.

۷. در ۱۲ جولای ۲۰۱۰، شورا تصمیم شماره 2010/405/EU را گرفت که به موجب آن، ارتقای همکاری در زمینه قانون حاکم بر طلاق و تفریق قانونی، مجاز شمرده می‌شد.

۸. مطابق با بند ۱ ماده ۳۲۸ پیمان عملکرد اتحادیه اروپا،^{۱۳} در موارد اقدام برای ارتقای همکاری و تشریک مساعی، حضور همه کشورهای عضو، مشروط به قبول همه شروط مشارکت مندرج در مصوبه، امکان‌پذیر است. همچنین برای آنها امکان‌پذیر است در هر زمان دیگری، مشروط به قبول اقداماتی که قبلاً اتخاذ شده و مشروط به رعایت چهارچوب‌ها، بر شروط مشارکت بیفزایند. کمیسیون و کشورهای عضو شرکت‌کننده در ارتقای همکاری‌ها باید تضمین دهند که مشارکت و تشریک مساعی را به هر میزان که ممکن است، ترویج دهند.

13. Council Regulation (EC) No 2201/2003 of 27 November 2003 concerning jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in matrimonial matters and the matters of parental responsibility (Official Journal of the European Union, L 338, December 23, 2003, op.cit., 1).

14. Article 328 (1):

1. When enhanced cooperation is being established, it shall be open to all Member States, subject to compliance with any conditions of participation laid down by the authorizing decision. It shall also be open to them at any other time, subject to compliance with the acts already adopted within that framework, in addition to those conditions.

The Commission and the Member States participating in enhanced cooperation shall ensure that they promote participation by as many Member States as possible.

این مقررات تماماً الزام‌آور خواهد بود و طبق معاهدات، صرفاً در کشورهای عضو مشارکت‌کننده، مستقیماً قابل اعمال است.

۹. این مقررات باید یک چارچوب حقوقی روشن و جامع در زمینه قانون حاکم بر طلاق و تفریق در کشورهای عضو ایجاد کند به نحوی که برای شهروندان راهکارهای مناسبی را در خصوص امنیت حقوقی، قابلیت پیش‌بینی‌پذیری و انعطاف تأمین کند و از موقعیتی که یکی از زوجین پیش از دیگری درخواست طلاق دهد با هدف اینکه دادرسی تحت حاکمیت قانونی که با منافع او مناسب‌تر است قرار گیرد، جلوگیری کند.

۱۰. قلمرو و شرایط ماهوی این مقررات باید با مقررات شورای اروپا به شماره ۲۰۰۳/۲۲۰۱ هماهنگ باشد. اگرچه این مقررات بر ابطال نکاح اعمال نمی‌شود. این مقررات تنها بر فسخ علقه زوجیت اعمال می‌شود. قانون تعیین‌شده به موجب مفاد این مقررات، بر موضوعات مربوط به طلاق و تفریق قانونی قابلیت اعمال دارد.

موضوعات مقدماتی از قبیل اهلیت و اعتبار نکاح و موضوعاتی از قبیل آثار طلاق یا تفریق بر اموال، نام، مسؤولیت والدین، تعهد به انفاق یا سایر اقدامات فرعی بایستی به موجب قواعد حل تعارض کشورهای عضو تعیین شود.

۱۱. برای تعیین واضح قلمرو جغرافیایی این مقررات، کشورهای عضو شرکت‌کننده در ارتقای همکاری‌ها بایستی معلوم و مشخص شود.

۱۲. این مقررات باید فراگیر و جهان‌شمول باشد، یعنی هر قانونی که به وسیله این مقررات معین می‌شود، اعم از اینکه قانون کشور عضو شرکت‌کننده یا قانون کشور غیرشرکت‌کننده باشد، یا حتی قانون کشوری که عضو اتحادیه اروپا نیست، اعمال خواهد شد.

۱۳. این مقررات بدون ملاحظه ماهیت دادگاه یا محکمه صالح، اعمال می‌شود. در این صورت، مفروض است که دادگاه مطابق مقررات شورای اروپا به شماره ۲۰۰۳/۲۲۰۱ صالح به رسیدگی شده است.

۱۴. به منظور اینکه زوجین بتوانند قانونی را انتخاب کنند که نزدیک‌ترین ارتباط را با آنها دارد، یا در فرض عدم انتخاب، برای اینکه قانون قابلیت اعمال را بر طلاق و افتراق آنها داشته باشد، قانون مزبور باید حتی اگر قانون یکی از کشورهای عضو مشارکت‌کننده نیز نباشد، اعمال شود.

اگر قانون کشور غیرعضو تعیین شود، شبکه‌ای به موجب «مصوبه 2001/470/EC مورخ ۲۸ می ۲۰۰۱ راجع به تأسیس شبکه ارتباطی قضایی اروپا در امور مدنی و تجاری»^{۱۵} راه‌اندازی می‌شود تا در رابطه با مفاد قانون خارجی به محاکم کمک کند.

۱۵. افزایش تحرک شهروندان مستلزم انعطاف‌پذیری بیشتر و قطعیت قانونی بیشتر است. به منظور نیل به این هدف، این مقررات باید حاکمیت اراده طرفین را در مورد طلاق و افتراق قانونی با ارائه امکان محدود انتخاب قانون حاکم بر طلاق و افتراق، ارتقاء دهد.

۱۶. زوجین باید بتوانند قانون کشوری که آنها با آن کشور ارتباط خاص دارند یا قانون مقر دادگاه را به عنوان قانون حاکم بر طلاق و افتراق انتخاب کنند. قانون منتخب توسط زوجین بایستی با حقوق اساسی شناسایی شده در معاهدات و منشور حقوق اساسی اتحادیه اروپا هماهنگ باشد.

۱۷. پیش از تعیین قانون حاکم، این موضوع برای زوجین واجد اهمیت است که به اطلاعات جدید و به روز درباره جنبه‌های اساسی حقوق ملی و اتحادیه و همچنین آیین دادرسی حاکم بر طلاق و افتراق دسترسی داشته باشند. جهت تضمین دسترسی به اطلاعات مناسب و مقتضی، کمیسیون این اطلاعات را به طور منظم در سیستم اینترنتی اطلاعات عمومی تأسیس شده به موجب مصوبه شورا به شماره 2001/470/EC، به روز می‌کند.

۱۸. انتخاب آگاهانه هر دو طرف (زوجین)، یکی از اصول بنیادین این مقررات است. هریک از زوجین باید دقیقاً مفاهیم حقوقی و اجتماعی انتخاب قانون حاکم را بدانند. امکان انتخاب قانون حاکم به موجب توافق مشترک، نباید به حقوق و فرصت‌های یکسان زوجین لطمه بزند. از این رو، قضات در کشورهای عضو شرکت‌کننده باید از اهمیت یک انتخاب آگاهانه از جانب زوجین پیرامون مفاهیم حقوقی انتخاب قانون حاکم، آگاه و مطلع باشند.

۱۹. قواعد مربوط به اعتبار ماهوی و شکلی باید به نحوی تعریف شود که انتخاب آگاهانه زوجین (انتخاب قانون حاکم) تسهیل شود و رضایت آنها با نگاهی به تضمین قطعیت حقوقی و همچنین دسترسی بهتر به عدالت، مورد احترام واقع شود. تا جایی که به اعتبار شکلی مربوط است، برای تضمین این امر که زوجین به معانی توافق خود آگاه هستند، تأمینات مشخصی باید اتخاذ شود. حداقل شرایط شکلی توافق در خصوص تعیین قانون حاکم این است که توافق بایستی مکتوب باشد، دارای تاریخ باشد و توسط هر دوی آنها (زوجین) امضاء

شده باشد. با این حال، اگر قانون یک کشور عضو که زوجین در زمان انعقاد توافق در آن کشور سکونت عادی داشته‌اند، قواعد شکلی بیشتری را مقرر کرده باشد، آن قواعد بایستی رعایت شود. برای مثال چنین قواعد شکلی اضافه‌ای ممکن است در قانون یک کشور عضو وجود داشته باشد، جایی که توافق در خصوص تعیین قانون حاکم در قالب شرط ضمن عقد نکاح درج شده است. اگر در زمان انعقاد توافق، هریک از زوجین ساکن یکی از کشورهای عضو باشد و قانون هریک از این کشورها (ی عضو) قواعد شکلی متفاوتی را مقرر دارد، تبعیت از قواعد شکلی یکی از این کشورها کافی است. اگر در زمان انعقاد توافق، فقط یکی از زوجین در یکی از کشورهای عضو سکونت عادی داشته باشد و قانون آن کشور، قواعد شکلی اضافه‌ای را مقرر نماید، آن قواعد بایستی رعایت شود.

۲۰. توافق در خصوص تعیین قانون حاکم بایستی بتواند در هر زمان منعقد یا اصلاح شود، حداکثر تا زمان شروع رسیدگی دادگاه و حتی در جریان رسیدگی در دادگاه، مشروط بر اینکه قانون مقرر دادگاه، چنین اجازه‌ای را داده باشد. در این صورت (در صورت تعیین قانون حاکم در جریان رسیدگی)، کافی است که این تعیین، مطابق قانون مقرر، در دادگاه ثبت شود.

۲۱. زمانی که قانون حاکم با توافق تعیین نشده است و با نگاهی به اطمینان و قطعیت حقوقی و قابلیت پیش‌بینی و برای جلوگیری از موقعیت‌هایی که در آن، یکی از زوجین قبل از دیگری اقامه دعوی طلاق می‌نماید، برای تضمین این امر که رسیدگی بر اساس قانون معینی انجام خواهد شد که می‌پندارد برای منافع او مناسب‌تر است، این مقررات بایستی قواعدی هماهنگ را در خصوص تعارض قوانین بر اساس درجه‌ای از عوامل ارتباط متوالی که مبتنی است بر یک ارتباط نزدیک بین زوجین و قانون مربوطه، مطرح نماید. این عوامل ارتباط باید به نحوی انتخاب شوند که تضمین کنند رسیدگی مربوط به طلاق یا تفریق قانونی بر اساس قانونی به عمل می‌آید که ارتباط نزدیکی با زوجین دارد.

۲۲. جایی که این مقررات به تابعیت به عنوان یک عامل ارتباط برای اعمال قانون یک کشور اشاره می‌کند، پاسخ این پرسش که با موارد تابعیت مضاعف چگونه بایستی برخورد شود، باید با رعایت کامل اصول عمومی اتحادیه اروپا به قانون ملی واگذار گردد.

۲۳. اگر رسیدگی به منظور تبدیل یک تفریق قانونی به طلاق باشد و در جایی که زوجین قانون حاکم (بر طلاق) را با توافق تعیین نکرده باشند، قانونی که بر تفریق قانونی اعمال شده است، بایستی بر طلاق نیز اعمال شود. این پیوستگی، می‌تواند قابلیت پیش‌بینی را برای زوجین ارتقاء دهد و اطمینان حقوقی را افزایش دهد. اگر قانونی که بر تفریق قانونی اعمال

شده است، در خصوص تبدیل تفریق قانونی به طلاق حکمی نداشته باشد، طلاق تحت حکومت قانونی خواهد بود که به وسیله قواعد حل تعارض که در فرض عدم تعیین قانون حاکم توسط طرفین، اعمال می‌شود، تعیین می‌گردد. این امر نباید مانع از آن باشد که زوجین بر اساس سایر قواعد این مقررات، درصدد طلاق برآیند.

۲۴. در موقعیت‌های خاص، مانند جایی که قانون قابل اعمال حکمی (مقرره‌ای) در خصوص طلاق ندارد یا در جایی که قانون حاکم، بر مبنای جنسیت یکی از زوجین، به او دسترسی برابر (نسبت به طرف دیگر) به طلاق یا تفریق قانونی نمی‌دهد، قانون دادگاه رسیدگی‌کننده بایستی در هر حال اعمال شود. این امر بایستی بدون آسیب به شرط نظم عمومی باشد.

۲۵. بر اساس ملاحظات مربوط به منافع عمومی باید به دادگاه‌های کشورهای عضو اجازه داده شود که این فرصت را داشته باشند که در اوضاع و احوال استثنایی از اعمال یک مقرره از قانون خارجی در یک مورد خاص امتناع نمایند، جایی که آن مقرره مغایرت آشکار با نظم عمومی کشور مقرره‌دار داشته باشد. با این حال، دادگاه‌ها نباید بتوانند برای امتناع از اعمال مقرره قانونی یک کشور دیگر، استثنای نظم عمومی را اعمال نمایند، زمانی که این کار (امتناع از اعمال یک مقرره خارجی) مغایر با منشور حقوق اساسی اتحادیه اروپا باشد و به خصوص ماده ۲۱ آن^{۱۶} که انواع مختلف تبعیض را ممنوع می‌سازد.

۲۶. زمانی که این مقررات به این موضوع اشاره می‌کند که قانون کشور عضو مشارکت‌کننده‌ای که دادگاه آن به موضوع رسیدگی می‌کند، مقرره‌ای در خصوص طلاق ندارد، این موضوع بایستی بدین صورت تفسیر شود که در قانون آن کشور عضو، نهاد طلاق وجود ندارد. در چنین مواردی، دادگاه به خاطر اجرای این مقررات، نباید ملزم به صدور حکم طلاق باشد.

زمانی که این مقررات به این موضوع اشاره می‌کند که قانون کشور عضو مشارکت‌کننده‌ای که دادگاه آن به موضوع رسیدگی می‌کند، نکاح مطروحه را از جهت اهداف مربوط به آیین دادرسی طلاق معتبر نمی‌داند، این موضوع باید بدین صورت تفسیر شود که در

16. Article 21 Charter of Fundamental Rights of the European Union (2000/C 364/01):

1. Any discrimination based on any ground such as sex, race, color, ethnic or social origin, genetic features, language, religion or belief, political or any other opinion, membership of a national minority, property, birth, disability, age or sexual orientation shall be prohibited.

2. Within the scope of application of the Treaty establishing the European Community and of the Treaty on European Union, and without prejudice to the special provisions of those Treaties, any discrimination on grounds of nationality shall be prohibited.

قانون آن کشور عضو، چنین نکاحی وجود ندارد. در چنین مواردی، دادگاه به خاطر اجرای این مقررات نباید ملزم به صدور حکم طلاق باشد.

۲۷. از آن جهت که در برخی کشورها (ی غیرعضو) و نیز کشورهای عضو مشارکت‌کننده، در خصوص موضوعات تحت حکومت این مقررات، دو یا چند نظام قانونی یا مجموعه قواعد، در کنار هم وجود دارد، باید مقرره‌ای وجود داشته باشد که قلمرو اعمال این مقررات را در بخش‌های مختلف سرزمینی [مثلاً ایالت‌های مختلف] آن کشورها و نیز کشورهای عضو مشارکت‌کننده یا دسته‌های مختلف اشخاص [مثلاً پیروان اقلیت‌های مذهبی] در آن کشورها و نیز کشورهای عضو مشارکت‌کننده تعیین کند.

۲۸. در فقدان قواعدی که قانون حاکم را تعیین کند، زوجینی که قانون دولت متبوع یکی از خودشان را انتخاب کرده‌اند باید در همان زمان مشخص کنند که بر قانون کدام یک از بخش‌های سرزمینی آن کشور توافق کرده‌اند، در فرضی که کشوری که انتخاب شده است، متشکل از چند بخش سرزمینی است که هر کدام از بخش‌ها در خصوص طلاق، نظام قانونی یا مجموعه قواعد خود را دارند.

۲۹. از آنجا که اهداف این مقررات، یعنی ارتقای اطمینان حقوقی، قابلیت پیش‌بینی و انعطاف‌پذیری در دادرسی‌های بین‌المللی مرتبط با نکاح و بدین‌وسیله تسهیل گردش آزاد اشخاص در اتحادیه، نمی‌تواند به طور کافی، به وسیله کشورهای عضو [و بدون دخالت اتحادیه] به دست آید و از آنجا که به دلایلی نظیر مقیاس و آثار این مقررات، اهداف این مقررات، می‌تواند به نحو بهتری در سطح اتحادیه به دست آید، اتحادیه ممکن است، در صورت اقتضاء، بر اساس اصل متابعت^{۱۷} (متابعت کشورهای عضو از اتحادیه، در مواردی که لزوم دخالت اتحادیه وجود دارد). به نحوی که در ماده ۵ پیمان اتحادیه اروپا مقرر شده است، با افزایش همکاری، اقداماتی را اتخاذ نماید.

۳۰. این مقررات حقوق اساسی را محترم می‌شمارد و اصولی را که به وسیله منشور حقوق اساسی اتحادیه اروپا به رسمیت شناخته شده و به خصوص به وسیله ماده ۲۱ منشور که مقرر می‌دارد «هرگونه تبعیض بر هر مبنایی از قبیل جنسیت، نژاد، رنگ پوست، ریشه‌های قومی یا اجتماعی، اوصاف ژنتیکی، زبان، دین یا ایمان، عقاید سیاسی یا هر عقیده دیگر، تعلق به یکی از اقلیت‌های ملی، دارایی، تولد، معلولیت، سن یا گرایش‌های جنسی باید ممنوع باشد»،

رعایت می‌نماید. این مقررات باید به وسیله دادگاه‌های کشورهای عضو مشارکت‌کننده، با رعایت حقوق و اصول مزبور اعمال شوند.

بخش ۱

قلمروی مقررات، ارتباط آن با مقررات شماره ۲۲۰۱ مصوب ۲۰۰۳ اتحادیه اروپا،^{۱۸} تعاریف و اعمال جهانی مقررات

ماده ۱

قلمرو

۱. این مقررات در وضعیت‌هایی که متضمن تعارض قوانین در خصوص طلاق و تفریق قانونی است، اعمال خواهد شد.

۲. این مقررات در خصوص موضوعات ذیل اعمال نخواهد شد، ولو اینکه موضوع مذکور (یکی از موضوعات ذیل) به عنوان یک مسئله مقدماتی در ضمن رسیدگی به دعوی طلاق یا افتراق قانونی مطرح باشد:

(الف) اهلیت قانونی اشخاص حقیقی؛

(ب) انعقاد، اعتبار یا شناسایی نکاح؛

(ج) ابطال نکاح؛

(د) نام زوجین؛

(ه) آثار مالی نکاح؛

(و) مسؤولیت والدین؛

(ز) تعهدات مربوط به نفقه؛

(ح) تراست و ارث.

ماده ۲

ارتباط (این مقررات) با مقررات (اتحادیه اروپا) به شماره ۲۲۰۱ مصوب ۲۰۰۳ این مقررات، تأثیری بر اعمال مقررات شماره ۲۲۰۱ مصوب سال ۲۰۰۳ اتحادیه اروپا نخواهد داشت.

۱۸. مقررات مذکور، مصوب نوامبر ۲۰۰۳، راجع است به صلاحیت قضایی، شناسایی و اجرای آراء در زمینه موضوعات مربوط به نکاح و مسؤولیت‌های والدین که جایگزین مقررات شماره ۱۳۴۷، مصوب سال ۲۰۰۰ اتحادیه شده است. (مترجمان)

ماده ۳

تعاریف

برای اهداف این مقررات:

۱. «کشور متعاهد مشارکت‌کننده»^{۱۹} به معنای هر کشور عضوی است (عضو اتحادیه) که در ارتقای همکاری در خصوص موضوع قانون حاکم بر طلاق و تفریق‌های قانونی، مشارکت می‌نماید؛ بر اساس تصمیم 2010/405/EU یا بر اساس تصمیمی که مطابق پاراگراف‌های دوم یا سوم ماده (۱) ۳۳۱ پیمان عملکرد اتحادیه اروپا اتخاذ شده است.

۲. اصطلاح «دادگاه» شامل هر مرجع صلاحیتدار در کشورهای متعاهد که صلاحیت رسیدگی به موضوعات مشمول قلمرو این مقررات را دارد، می‌شود.

ماده ۴

اعمال جهانی مقررات

هر قانونی که از طریق این مقررات معین می‌شود (قانون حاکم)، اعم از اینکه قانون کشور متعاهد باشد یا نباشد، اعمال خواهد شد.

بخش ۲

قواعد متحدالشکل در خصوص قانون حاکم بر طلاق و سایر اقسام

تفریق‌های قانونی

ماده ۵

انتخاب قانون حاکم توسط طرفین (زوجین)

۱. طرفین (زوجین) می‌توانند با توافق یکدیگر قانون حاکم بر طلاق و تفریق قانونی را تعیین کنند مشروط بر اینکه قانون منتخب آنها یکی از قوانین ذیل باشد:

(الف) قانون کشور محل سکونت عادی زوجین در زمان انعقاد توافق (توافق ناظر به تعیین قانون حاکم)؛ یا

(ب) قانون کشور محل سکونت عادی سابق زوجین، در صورتی که یکی از آنها در زمان انعقاد توافق، هنوز در آن کشور سکونت داشته باشد؛ یا

۱۹. جهت اختصار از این به بعد به جای «کشور متعاهد مشارکت‌کننده»، از «کشور متعاهد» استفاده می‌شود.

(ج) قانون متبوع هریک از زوجین در زمان انعقاد توافق؛ یا

(د) قانون مقرّ دادگاه.

۲. بدون اینکه خللی در مفاد پاراگراف ۳ ایجاد کند، توافقی که قانون حاکم را تعیین می‌کند، می‌تواند حداکثر تا زمان تعیین دادگاه صالح و شروع به رسیدگی، در هر زمانی منعقد و اصلاح شود.

۳. در صورتی که قانون مقرّ دادگاه مقرّ دارد، زوجین ممکن است، قانون حاکم را در جلسه دادگاه و در طول جریان رسیدگی تعیین کنند. در این صورت، این تعیین قانون حاکم باید مطابق با قانون مقرّ، در محکمه ثبت شود.

ماده ۶

رضایت و اعتبار ماهوی

۱. انعقاد یا اعتبار هر توافقی در خصوص انتخاب قانون حاکم، یا هر شرطی در خصوص آن (شرط تعیین قانون حاکم) باید بر اساس قانونی تعیین شود که در صورت اعتبار قرارداد یا شرط، مطابق مفاد این مقررات بر آن حاکم بود.

۲. با این وجود، هریک از زوجین می‌تواند برای اثبات اینکه رضایت نداشته است به قانون کشوری که در زمان شروع رسیدگی دادگاه صالح، در آن کشور سکونت عادی داشته است، استناد کند، اگر بر اساس اوضاع و احوال، معقول نباشد که تأثیر رفتار او (مدّعی عدم رضایت) بر اساس قانونی که در پاراگراف ۱ مشخص شده، تعیین گردد.

ماده ۷

اعتبار شکلی

۱. توافقی که در بند ۱ و ۲ ماده ۵ بدان اشاره شد (توافق در خصوص تعیین قانون حاکم)، بایستی به صورت مکتوب ابراز شود، دارای تاریخ بوده و به وسیله زوج و زوجه امضاء شود. هرگونه ارتباطی با وسایل الکترونیکی که بتواند یک مدرک بادوام از قرارداد فراهم نماید، باید در حکم نوشته در نظر گرفته شود.

۲. در صورتی که قانون کشور متعاقد که زوجین در زمان انعقاد توافق در آن کشور محل سکونت عادی داشته‌اند، شرایط شکلی بیشتری را برای این نوع از قرارداد تعیین کند، آن شرایط بایستی اعمال شوند.

۳. در صورتی که زوجین، در زمان انعقاد توافق، در کشورهای متعاقد متفاوتی، محل سکونت عادی داشته باشند (محل سکونت زوجین مشترک نباشد و هریک ساکن یکی از

کشورهای عضو باشد) و قوانین این کشورها، شرایط شکلی متفاوتی را برای چنین توافقی مقرر نماید، مشروط بر اینکه شرایط شکلی مقرر در حداقل یکی از قوانین مذکور رعایت شده باشد، توافق از لحاظ شکلی معتبر خواهد بود (رعایت شرایط شکلی هریک از این دو کشور برای اعتبار شکلی توافق کافی است).

۴. در صورتی که در زمان انعقاد توافق، فقط یکی از زوجین در یکی از کشورهای متعاقد، سکونت عادی داشته باشد و قانون کشور مذکور، شرایط شکلی بیشتری برای این نوع از توافق مقرر نماید، آن شرایط بایستی اعمال شود.

ماده ۸

قانون حاکم در فرض عدم انتخاب آن توسط طرفین (زوجین)

در صورتی که توافقی توسط طرفین در خصوص تعیین قانون حاکم - مطابق ماده ۵ این مقررات - صورت نگرفته باشد، قانون حاکم بر طلاق و تفریق قانونی، قانون کشوری خواهد بود که:

(الف) طرفین در زمان شروع به رسیدگی دادگاه، در آن کشور سکونت عادی دارند؛ یا در

صورتی که تعیین قانون حاکم بدین نحو ممکن نباشد، قانون کشوری که:

(ب) زوجین قبلاً در آن کشور سکونت عادی داشته‌اند، به شرط اینکه تا زمان شروع

رسیدگی دادگاه، بیش از یک سال از خاتمه سکونت مشترک زوجین در آن کشور

نگذشته باشد و در صورتی که یکی از زوجین در زمان شروع رسیدگی دادگاه در آن

کشور سکونت داشته باشد؛ یا در صورتی که تعیین قانون حاکم بدین نحو ممکن

نباشد، قانون کشوری که:

(ج) هر دو طرف (زوجین) در زمان شروع رسیدگی دادگاه، تابعیت آن کشور را دارند؛ یا در

صورتی که تعیین قانون حاکم بدین نحو ممکن نباشد، قانون کشوری که:

(د) دادگاه آن کشور، صلاحیت رسیدگی به موضوع را دارد (قانون کشور مقرر دادگاه).

ماده ۹

تبدیل تفریق قانونی به طلاق

۱. در جایی که تفریق قانونی به طلاق تبدیل شود، قانون حاکم بر طلاق، همان قانون

حاکم بر تفریق قانونی خواهد بود، مگر اینکه طرفین (زوجین) مطابق ماده ۵ این مقررات در

خصوص اعمال قانون دیگری توافق کرده باشند.

۲. در صورتی که قانون حاکم بر تفریق قانونی، تغییر آن به طلاق را مقرر نکرده باشد،

ماده ۸ این مقررات (برای تعیین قانون حاکم بر طلاق) اعمال خواهد شد، مگر اینکه طرفین (زوجین) مطابق ماده ۵ این مقررات، به نحو دیگری توافق کرده باشند (زوجین، قانون حاکم بر طلاق را مطابق ماده ۵ این مقررات با توافق تعیین کرده باشند).

ماده ۱۰

اعمال قانون مقر دادگاه

زمانی که قانون قابل اعمال بر اساس ماده ۵ یا ماده ۸، مقرره‌ای در خصوص طلاق نداشته باشد یا به دلیل جنسیت یکی از زوجین به او دسترسی برابر به طلاق یا تفریق قانونی نمی‌دهد (برمبنای جنسیت، یکی از زوجین را از دسترسی به طلاق یا تفریق قانونی محروم کند یا محدود سازد)، قانون مقر دادگاه باید اعمال شود.

ماده ۱۱

منع احاله

جایی که این مقررات، اعمال حقوق یکی از کشورهای متعاقد را مقرر می‌دارد، این امر ارجاع می‌شود به قوانین الزام‌آور (جاری) آن کشور بجزء قواعد حقوق بین‌الملل خصوصی آن کشور.

ماده ۱۲

نظم عمومی

تنها در صورتی می‌توان از اعمال مفاد قانون هر کشوری که به موجب این مقررات انتخاب می‌شود، جلوگیری کرد که اعمال آن مقرر به وضوح با نظم عمومی دادگاه در تعارض باشد.

ماده ۱۳

تفاوت‌ها در حقوق ملی

هیچ‌کدام از مفاد این مقررات نباید دادگاه یک کشور متعاقد را که قانون ملی آن حکم به طلاق نمی‌دهد یا نکاح مورد نظر را معتبر نمی‌داند برای اهداف مربوط به رویه‌های طلاق، ملزم نماید که حکم به طلاق صادر نماید.

ماده ۱۴

کشورهای با دو یا بیش از دو سیستم قانونی - تعارض قوانین سرزمینی (ملی)

هرگاه کشوری متشکل از چند واحد سرزمینی باشد که در ارتباط با موضوعات تحت شمول این مقررات، هرکدام از آنها سیستم حقوقی مختص به خود یا یک سری قوانین خاص دارند: (الف) هرگونه ارجاع به قانون چنین کشوری، بایستی مطابق با اهداف تعیین قانون حاکم مندرج در این مقررات، تفسیر شود، به گونه‌ای که به قانون لازم‌الاجرا در آن واحد

سرزمینی مربوط اشاره کند؛

(ب) هرگونه ارجاع به سکونتگاه عادی در آن کشور بایستی مطابق با (مفهوم) سکونتگاه عادی در آن واحد سرزمینی تفسیر شود؛

(ج) هرگونه ارجاع به تابعیت بایستی مطابق با (قانون) آن واحد سرزمینی مشخص شده به وسیله مقررات آن کشور باشد، یا در فرض سکوت مقررات مربوطه، (ارجاع به تابعیت) بایستی مطابق با (قانون) واحد سرزمینی منتخب طرفین باشد، یا در فرض عدم انتخاب، (ارجاع به تابعیت) بایستی مطابق با (قانون) واحد سرزمینی باشد که زوجین با آنجا نزدیکترین ارتباط را دارند.

ماده ۱۵

کشورهای با دو یا بیش از دو سیستم قانونی - تعارض قوانین فردی (شخصی)

در مورد کشوری که دو یا بیشتر از دو سیستم قانونی یا مقررات قابل اجرا در مورد دسته‌های متفاوت از اشخاص مرتبط با موضوعات تحت شمول این مقررات دارد، هرگونه ارجاع به قانون چنین کشوری بایستی مطابق با سیستم قانونی تعیین شده به موجب قوانین لازم‌الاجرا در آن کشور، تفسیر شود. در فرض نبود چنین قوانینی، سیستم قانونی یا مقرراتی اعمال می‌شود که زوجین با آنجا نزدیکترین ارتباط را دارند.

ماده ۱۶

منع اعمال این مقررات در تعارض قوانین داخلی

کشورهای متعاهدی که سیستم‌های حقوقی متفاوت یا قوانین مختلف در ارتباط با موضوعات تحت شمول این مقررات دارند، نباید ملتزم شوند تا این مقررات را در تعارضات قوانین داخلی) ناشی از سیستم‌های حقوقی یا قوانین مختلفشان اعمال کنند.

بخش ۳

سایر مقررات

ماده ۱۷

اطلاعاتی که باید توسط کشورهای عضو ارائه شود

۱. تا ۲۱ سپتامبر ۲۰۱۱، کشورهای عضو بایستی به کمیسیون، مقررات قانونی ملی خود را، در صورتی که باشد، پیرامون موضوعات ذیل ارائه دهند:

(الف) الزامات رسمی حاکم بر توافق پیرامون انتخاب قانون حاکم پیرو بند ۲ تا ۴ ماده

۷؛ و

(ب) امکان تعیین قانون حاکم وفق بند ۳ ماده ۵. کشورهای متعاقد بایستی هرگونه تغییرات متعاقب در این مقررات را به کمیسیون اطلاع دهند.

۲. کمیسیون بایستی همه اطلاعات مرتبط با پاراگراف ۱ را به طریق مقتضی در دسترس عمومی و علنی قرار دهد، به ویژه از طریق تارنمای شبکه قضایی اروپا در امور مدنی و بازرگانی.^{۲۰}

ماده ۱۸

مقررات انتقالی

۱. این مقررات بایستی تنها نسبت به اقدامات قانونی تأسیس شده و توافقات اشاره شده در ماده ۵ که از تاریخ ۲۱ ژوئن ۲۰۱۲ منعقد می‌شوند، اعمال شود. اگرچه به یک توافق راجع به انتخاب قانون حاکم که قبل از ۲۱ ژوئن ۲۰۱۲ منعقد شده، نیز اثر لازم بایستی داده شود، البته مشروط بر اینکه توافق مطابق با مواد ۶ و ۷ باشد. ۲. این مقررات بایستی نسبت به توافقات راجع به انتخاب قانون حاکم منعقد مطابقت با قانون کشور متعاهدی که دادگاه آن کشور قبل از تاریخ ۲۱ ژوئن ۲۰۱۲ نسبت به آن دعوا صلاحیت پیدا کرده، بدون تعصب و پیش‌داوری باشد.

ماده ۱۹

ارتباط با کنوانسیون‌های بین‌المللی موجود

۱. بدون لطمه به تعهدات و الزامات کشورهای متعاقد مندرج در ماده ۳۵۱ پیمان عملکرد اتحادیه اروپا،^{۲۱} این مقررات نبایستی بر اعمال کنوانسیون‌های بین‌المللی که یک یا چند

http://ec.europa.eu/civiljustice/index_en.htm

۲۰. این تارنما عبارت است از:

21. Article 351 of Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union: The rights and obligations arising from agreements concluded before 1 January 1958 or, for acceding States, before the date of their accession, between one or more Member States on the one hand, and one or more third countries on the other, shall not be affected by the provisions of the Treaties.

To the extent that such agreements are not compatible with the Treaties, the Member State or States concerned shall take all appropriate steps to eliminate the incompatibilities established. Member States shall, where necessary, assist each other to this end and shall, where appropriate, adopt a common attitude.

In applying the agreements referred to in the first paragraph, Member States shall take into account the fact that the advantages accorded under the Treaties by each Member State form an integral part of the establishment of the Union and are thereby inseparably linked with the creation of common institutions, the conferring of powers upon them and the granting of the same advantages by all the other Member States.

کشور متعاقد در لحظه تصویب این مقررات عضو آن کنوانسیون‌ها هستند، اثر بگذارد. همچنین زمانی که کشورهای متعاقد، تصمیمی مطابق با پاراگراف دوم و سوم بند ۱ ماده ۳۳۱ پیمان عملکرد اتحادیه اروپا، مبنی بر تصویب آن می‌گیرند و در ارتباط با طلاق یا جدایی قواعد تعارض قوانین (خاصی) وضع شده است، این مقررات نباید بر آنها اثر بگذارد.

۲. اگرچه این مقررات باید بین کشورهای متعاقد، بر کنوانسیون‌های منعقد که منحصرأً بین دو یا چند کشور از آنهاست، تا اندازه‌ای که چنین کنوانسیون‌ی راجع به موضوعاتی است که تحت حکومت این مقررات باشد، ارجحیت داشته باشد.

ماده ۲۰

شرط بازبینی

۱. تا تاریخ ۳۱ دسامبر ۲۰۱۵ و همین‌طور بعد از هر پنج سال، کمیسیون باید گزارشی از اعمال این مقررات به پارلمان اروپا، شورا و کمیته اقتصادی اروپایی و کمیته اجتماعی تسلیم کند. در صورت اقتضاء، به همراه این گزارش باید پیشنهادهای جهت اصلاح این مقررات ضمیمه شود.

۲. نهایتاً، کشورهای متعاقد باید به کمیسیون، اطلاعات مقتضی و مناسب پیرامون اعمال این مقررات در محاکمشان تسلیم کنند.

بخش ۴

مقررات پایانی

ماده ۲۱

آغاز اجرا و تاریخ اعمال

این مقررات در روز انتشارش در روزنامه رسمی اتحادیه اروپا لازم‌الاجرا می‌گردد.

این مقررات از ۲۱ ژوئن ۲۰۱۲ لازم‌الاجرا می‌شود به استثنای ماده ۱۷ که از ۲۱ ژوئن ۲۰۱۱ اجرایی می‌شود.

نسبت به کشورهای متعاقدی که در ارتقای همکاری، به استناد یک مصوبه وفق پاراگراف دوم یا سوم بند ۱ ماده ۳۳۱ پیمان عملکرد اتحادیه اروپا،^{۲۲} مشارکت کردند، این

22. Article 331 of Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union:
1. Any Member State which wishes to participate in enhanced cooperation in progress in one of the areas referred to in Article 329(1) shall notify its intention to the Council and the Commission.

The Commission shall, within four months of the date of receipt of the notification, confirm the participation of the Member State concerned. It shall note where necessary that the conditions of

مقررات باید از تاریخ مندرج در مصوبهٔ مربوطه اعمال شود.
این مقررات تماماً الزام‌آور خواهد بود و طبق معاهدات در کشورهای متعاقد مستقیماً قابل اعمال است.
مقررات رم سه، در ۲۰ دسامبر ۲۰۱۰، در بروکسل تصویب شد.

participation have been fulfilled and shall adopt any transitional measures necessary with regard to the application of the acts already adopted within the framework of enhanced cooperation.

However, if the Commission considers that the conditions of participation have not been fulfilled, it shall indicate the arrangements to be adopted to fulfil those conditions and shall set a deadline for reexamining the request. On the expiry of that deadline, it shall re-examine the request, in accordance with the procedure set out in the second subparagraph. If the Commission considers that the conditions of participation have still not been met, the Member State concerned may refer the matter to the Council, which shall decide on the request. The Council shall act in accordance with Article 330. It may also adopt the transitional measures referred to in the second subparagraph on a proposal from the Commission.

COUNCIL REGULATION (EU)
No 1259/2010 of 20 December 2010
Implementing Enhanced Cooperation in the Area
of the Law Applicable to Divorce and Legal Separation

Translators:

Dr. Mehdi Amini

Assistant Professor, Department of Law, Shahrekord University, Chaharmahal and Bakhtiari, Iran
Email: mehdi.amini@sku.ac.ir

&

Dr. Hossein Kaviar

Assistant Professor, Department of Law, Arak University, Arak, Iran
Email: h-kaviar@araku.ac.ir

Along with the EU's attempts to consistency of resolution of conflict of laws' rules, in the union level, and after enforcement of 1st Rome regulation (on contractual), and 2nd Rome (on non-contractual obligations), European council issued some rules about applicable law on divorce cases, in December 2010, which is called 3rd Rome regulations. These regulations accept the parties' wills to choose the applicable law on divorces in some limited cases. According to Article 5 of these rules, parties could choose the applicable law on divorce case, among their *lex loci*, their prior *lex domicilii*, and the law of respecting country of one of the parties or *lex fori*. Parties should make a written agreement to choose applicable law that should be concluded, maximally, up to the hearing session. In the case of failure of determination of applicable law by couples, the *lex loci* while proceeding, their prior *lex domicilii*, their respecting country's law (if they have same nationality), and at last the *lex fori* will be applied respectively. If there is no regulation for divorce in applicable law, or there is a prevention base on gender for one of the parties, the *lex fori* will be replace, this rule would have effect on divorce cases in those countries in which divorce is in the Men's hands, such as Iran. Rejecting of *renvoi* is one of those matters that have been emphasized in these regulations. So the substantive rule determined country, by these regulations, is considered not the rules of resolution of conflict of laws.

Keywords: 3rd Rome Regulations, EU, Divorce, Applicable Law, Chosen Law, Renvoi, Public Policy.

Journal of LEGAL RESEARCH

VOL. XVII, No. 2

2018-2

- **Investigation of Legitimacy of Foreign State Intervention in Non-International Armed Conflict: Deliberating about Yemen Crisis**
Dr. Aramesh Shahbazi - Pouya Berelian
- **Analyzing the Legal Dimensions of Transgenic Biotechnology on the base of Food Security**
Dr. Najmeh Razmkhah - Dr. Bahareh Heydari
- **Feature Assignment in Electronic Evidence**
Dr. Iraj Behzadi
- **Information Warfare in Terms of the Principle of Distinction between Combatants and Civilians in the Armed Conflicts**
Keivan Eghbali
- **Abuse of Immunities and Privileges of International Organizations; Looking for a Solution**
S. Ali Hosseiniyazad - Masoud Ahsannejad
- **Explanation of Tools of Establishment of Inventive Step Requirement in Inventions (Prior art, Person Having Ordinary Skill in the Art)**
Hamed Najafi - Mahsa Madani
- **National Interests from the Perspective of International Law and International Relations Theories**
Heidar Piri - Parisa Dehghani
- **The Territorial Jurisdiction of Iranian Courts toward Cyber Crimes**
Najmeh Ghaffari Elahi Kashani
- **The First Judgment of the ICC: The Applicable Law in Armed Conflicts between a State and Non-Governmental Groups**
Samaneh Shabani
- **An Overview on the Concept of Consultation in the Bill of Commercial Procedure**
Dr. Kouros Kaviani - Parviz Rahmati - Reza Khodkar
- **COUNCIL REGULATION (EU) No 1259/2010 of 20 December 2010 Implementing Enhanced Cooperation in the Area of the Law Applicable to Divorce and Legal Separation**
Translators: Dr. Mehdi Amini - Dr. Hossein Kaviar

S. D. I. L.

The S.D. Institute of Law
Research & Study